

Tilsynets beretning ved Århus Friskoles generalforsamling onsdag d. 6.april 2011

Enkelt sagt er skolens tilsyn forældrekredsens øjne og ører på, hvad der sker på skolen, hvordan der undervises, hvad der undervises i, om undervisningen følger Folkeskolens undervisningsplaner osv.

På Århus Friskole har forældrekredsen valgt to tilsynsførende ud fra tanken om, at to mennesker ser mere end ét – og for at der på den måde er mulighed for at udveksle tanker og erfaringer inden for tilsynet.

Der er således også på tilsynsniveau skabt et diskussions- og udviklingsforum som det findes i elevgruppen, lærergruppen og bestyrelsen.

Tilsynsførende er Lars Kjær, tidligere forælder og bestyrelsesmedlem på skolen, og

Bodil Nygaard, tidligere lærer og forælder på skolen.

Den tilsynsførende er på valg hvert fjerde år.

Den tilsynsførende skal se på:

Skolens samlede undervisningstilbud - især i fagene dansk, regning/matematik, engelsk.

At skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre

Den tilsynsførende skal vurdere skolens undervisningsmateriale og drøfte indholdet af undervisningsplanerne med lærere og ledelse.

For at opfylde disse forpligtelser kræves der:

Mindst et årligt besøg på skolen

Besøget skal svare til mindst en hel skoledag

Undervisningen i dansk – regning/matematik – engelsk overværes

Den tilsynsførende læser skolens hjemmeside - deltager i generalforsamlingen – har drøftelser med lærere og skoleledelse – overværer undervisningen – diskuterer skolens værdigrundlag – vurderer elevernes standpunkt.

Som vi har gjort det i skoleåret 2010/11:

Vi har læst: fredagsbreve – lærermødereferater – bestyrelsesmødereferater – gennemgået årets standpunktskarakterer og årskarakterer.

Vi har deltaget i forskellige arrangementer på skolen, bl.a. de to fester Høstival og Fastelavnsfesten.

De to formiddage før festerne har vi dels deltaget i mødet med de tidligere elever, der i sin tid var ”storesøstre og storebrødre” for de elever, der nu ved skoleårets slutning går ud af 9. klasse – dels i mødet, jubilæet, for de elever, der forlod skolen ti år tidligere. For os og skolen fungerer de møder, hvor vi hører de tidligere elever berette om deres tid efter skolen, som en evaluering, der virkelig griber fat om de store linjer i skolens pædagogik.

Vi har besøgt skolen på forskellige ugedage hen over året og overværet undervisningen på forskellige klassetrin i regning/matematik, dansk, engelsk, tysk, idræt, specialundervisning, geografi, historie, naturfag, formning, musik.

Vi har deltaget i et lærermøde og et gruppemøde, en bestyrelseslørdag, og haft samtaler med lærere og

ledelse.

Vi kan på baggrund af dette tilsyn konkludere, at Århus Friskoles elevers standpunkt står mål med, hvad der opnås i Folkeskolen – og at undervisningen er i orden, både i forhold til, hvad der kræves i Folkeskolen – og også i forhold til skolens egne mål og idégrundlag.

Nogle fokuspunkter

Ved starten af skoleåret foreslog skolens ledelse, at vi bl.a. beskæftigede os med temaerne **inklusion, klasseledelse og sammenhængen mellem pædagogik og de fysiske rammer.**

Disse temaer har vi taget med ind sammen med andre, som vi selv har haft som fokuspunkter – og med hensyn til de ovennævnte temaer må vi bare sige, at der fra skolens side har været arbejdet så bevidst og engageret med dem – hvilket jo også fremgår fornemt af den pædagogiske rapport - at vi ikke vil tilføje mere, fordi det er så godt beskrevet fra lærernes og ledelsens side. Vi vil kun sige, at vi har set et flot udviklingsarbejde udfolde sig og fine resultater inden for de nævnte områder.

Målsætning

Martin skriver i Pædagogisk rapport om skolens fornyede formål, der er baseret på lærernes og ledelsens store arbejde med at konkretisere, hvad skolen står for og vil i dag, nemlig:

Glæde, fællesskab, viden og færdigheder og udsyn

De formål fortæller om en engageret skole, hvor lærere og ledelse virkelig vil noget med deres arbejde. Og så kom vi til at tænke på et ord, der i forskellige sammenhænge er dukket op i forbindelse med den sidste tids dramatiske begivenheder i Japan og i Nordafrika. Nemlig ordet **HANDLEKRAFT**. Ikke fordi det ord nødvendigvis behøver at være med i formålsformuleringen – men det kan måske alligevel tænkes ind som noget underforstået:

Glæde, fællesskab, viden og færdigheder og udsyn - handlekraft.

For i de seneste måneder er det, som om alt er accelereret: der er krig og katastrofer og trusler snart sagt overalt i verden – og hvordan formidler vi de uoverskuelige begivenheder til børnene på de forskellige alderstrin, uden at de kommer til at føle sig angste og handlingslammede? Engang reagerede skolen i en tilsvarende turbulent tid ved at lade eleverne tage del i modbevægelser – de lærere, der ville, og de elever, der måtte og ville, gik med i demonstrationer mod apartheid i Sydafrika, hvor de spillede musik og dansede sydafrikansk gummistøvledans på Strøget – eller de gik med i anti-atommarcher for at forhindre opførelsen af atomkraftværker i Danmark. Det var en anden tid, og det er ikke sådan, skolen vælger at gøre i dag – men hvordan gør man så, når man vil arbejde frustrationshæmmende? (som er et ord fra Ingrid forleden dag, da vi snakkede om disse ting.)

Måske gøres det ved at arbejde med et emne som 2. verdenskrig, som de gør i blå gruppe hvert tredje år.

Det giver i en næsten nutidig ramme – børnene har stadig bedsteforældre, der kan fortælle om den tid - en

nuanceret indsigt i, hvad krig er for noget, hvordan venner kan forvandles til fjender og omvendt, og hvordan mennesker kan handle sig ud af helt umulige og forfærdelige situationer. Måske er en sådan forståelse en forudsætning for og igangsætning af handlekraft?

I et tv-indslag forleden fra en international skole i København, hvor der bl. a. går små japanske elever, fortalte eleverne om deres angst ved at høre om, hvad der sker efter jordskælvet i Japan. På den skole talte lærerne netop om handlekraft. Lærerne ønskede at tilskynde børnene til at handle for at gøre det ubærlige til at bære. Og hvordan gjorde man så? Jo, børnene fortalte, at de nu sparede sammen i fællesskab for at kunne sende nogle penge til Japan. Måske var det den eneste måde lige dér, men det kan jo også tænkes, at handlekraften kan udfolde sig på en anden måde end en rent økonomisk.

Men hvordan så? Det er et spørgsmål, der her lægges ud til overvejelse. Det er vigtigt at vide, hvad man skal præsentere børnene for af svært og tungt i verden, og hvordan man kan hjælpe dem til at føle, at de på en eller anden måde handler på situationen.

Og fra et fokus på det store til det nære:

En tak til Lars for hans herlige og muntre indlæg i fredagsbrevene. Hvor er det godt, at han sørger for, at maden på skolen ikke kun har et højt kvalitetsniveau – men også, at maden via hans veloplagte skrifter og opskrifter får en spændende kulturel overbygning. Lars er blevet en rigtig historiefortæller med maden og børnene som udgangspunkt. Det er en helt speciel form, Lars har udviklet, helt bemærkelsesværdig og i høj grad identitetsskabende for skolen.

Sikke en fantastisk madfar.

Bodil Nygaard

Herefter Lars Kjærs observationer ved besøg på skolen:

28-08-10

”Høstival” Vi deltog i mødet med de elever, der forlod skolen for 10 år siden. Det er meget inspirerende og lærerigt at høre fortællinger om, hvad der er sket med eleverne, siden de forlod skolen. Der kommer mange fine refleksioner og betragtninger om det at have været elev på Århus Friskole. Vi kan kun opfordre skolens ansatte til at deltage i disse møder, da de fungerer som feedback på undervisningen, som den var for 10 år siden, men som stadig kan være relevant at forholde sig til.

Derefter deltog jeg i præsentationen af, hvad alle klasser havde lært af musik de første dage i det nye skoleår. Det er altid en oplevelse at se, hvor meget de engagerede lærere og glade børn kan nå at få lavet i deres musiktimer. Det er samtidig et studie i, hvordan børnene udvikler sig rent musikalsk og hvordan de lærer at turde stå frem og vise deres kunnen. Men dagen er også båret frem af en meget energisk forældregruppe.

15-09-10

Jeg overværede undervisningen i:

9. klasse, samfundsfag om demokrati. Der var oplæg fra læreren og derefter primært i grupper. Der var så

meget gang i arbejde, at pausen blev sløjftet. Alle havde deres egen computer. Flere af eleverne havde mange IT-programmer kørende på samme tid, nogle fagrelevante, andre mere private (facebook m.m.). Aftalen blev, at de skulle sende deres besvarelse til læreren via mail.

Rød gruppe, Musical-forberedelse. Der var stor koncentration/energi. Efter en kort introduktion gik alle ud i mindre grupper for at øve sig. Der blev arbejdet med musik og sange, men også med kreativ udvikling og samarbejde.

9. klasse, biologi. Først blev der samlet op på tidligere undervisning. Der blev snakket om økologi og naturens kredsløb. Da det var sidst på dagen, var mange ved at være trætte. Men de fleste prøvede at bidrage til at undervisningen kan fungere. I faget bliver der arbejdet med både IT og udeaktiviteter.

25-11-10

5. klasse, dansk. Timen startede med at få samling på klassen, hvilket foregik stille og roligt. Da alle var samlet, blev der snakket lidt om den nyfaldne sne. Alle fik mulighed for at komme med input, og der skabtes en rolig stemning, hvor det så ud til, alle var en del af fællesskabet. Derefter blev planen for timen fremlagt: oplæsning af deres stile og diktat. Læreren læste op af nogle af historierne og andre blev læst op af eleverne selv. Der blev forklaret og snakket om begreber som "fiktion, realisme og fakta". Der blev lyttet meget koncentreret til de fine fortællinger, som børnene havde skrevet. Det så ud til, at både dem som havde skrevet historierne, og dem som lyttede på, fik et stor udbytte af timen. Næste time var der diktat, som jeg ikke overværede.

3. klasse, musik.

I musiklokalet var der en meget intens og energisk stemning. Der var en del larm, men da læreren tog over, blev der lyttet. Læreren fik alle eleverne placeret ved de instrumenter, de har aftalt, de skal spille på. Klassen var ved at indøve den musik, de skulle lave til den jule-cd, som der er tradition for at lave. Trods meget stor niveauforskel i børnenes kunnen, lykkedes det at få alle til at være med. Der herskede en høj grad af disciplin, anerkendelse og glæde i lokalet. Et barn spørger: "Er vi gode, er det det bedste du har hørt? – vi går kun i 3. klasse – vi bliver bare rigtig gode, når vi går i 9.". Det virkede som om alle arbejdede for den samme sag: "det skal lyde fedt". I lokalet blev der både lært at spille musik, men i lige så høj grad også lært at lære i fællesskab. Og selvom der skulle råbes højt ind imellem, var alle glade og stolte over deres indsats.

8. klasse, engelsk

I timen inden havde der lige været en konflikt med nogle drenge fra 8. klasse, der ikke opførte sig ordentligt over for de mindre børn. En konflikt, der kom til at fylde meget på skolen, så derfor var jeg spændt på at se, hvad det ville komme til at betyde for den undervisning, der skulle være derefter (to af drengene var blevet sendt hjem). Læreren var lidt nervøs for, hvad der kunne ske. Men fra starten valgte hun at gøre det klart, at nu havde de engelsk, og at den konflikt, der havde været, ikke måtte fylde og genere undervisningen. Hun fortalte klart og tydeligt og med rolig og venlig stemme, hvad de skulle lave. Det fik den betydning, at den anspændthed, der måtte have været, forsvandt, og det blev en time, hvor eleverne arbejdede seriøst i de

grupper, som læreren på forhånd havde sammensat. Det var et meget fint eksempel på god klasseledelse i en vanskelig situation. Det blev en time hvor de lærte noget engelsk og hvor de fandt ud af, at man godt kan have en konflikt og bagefter komme videre. At konflikter ikke er farlige, hvis man forstår at afslutte dem og komme videre. Engelsk og medborgerskab i samme læring er ikke så ringe endda.

08-01-11

Bestyrelseslørdag

Bestyrelsen havde indbudt os tilsynsførende til et heldags møde (LK deltog) Teamet var klasseledelse og inklusion. Jeg havde et mindre oplæg, hvor jeg lagde vægten på den gruppe af elever, der opfører sig uden for den herskende norm, og som både i skolen og i samfundet generelt får stigende problemer med at finde deres plads. De krav, der stilles til børn i dag, kan for nogle være svære i at indfri. Jeg har observeret, at Århus Friskole får de samme typer konflikter, som det ses på folkeskoleområdet. Derfor er det rettidig omhu, at tage åbent fat om de udfordringer, det giver. Det gør skolen, og det er mit indtryk, at der bliver gjort noget ved de problemer, også selvom der kan herske stor uenighed (bl.a. mellem skole og forældre) om metoder og om, hvor hurtigt processen skal forløbe. Det kommer skolen til ære, at der bliver åbnet for en diskussion, at der bliver taget hånd om lærernes kompetencer, at der bliver lavet fysiske forandringer, der kan imødegå, at problemer opstår, og at andre end lærerne bliver inddraget.

26-03-11

Vi var på skolen, men fulgte ikke undervisningen. Vi havde samtaler med de forskellige ansatte (lærere, TAP-erne og lederne). Desuden gennemgik vi årskaraktererne samt de sidste års 9. klassesprøver og fik en forklaring på de forskelle, der var mest markante.

Lars Kjær